

**NEPOZNATA OSOBNA IMENA U ĐAKOVŠTINI
I POŽEŠKOJ KOTLINI U POPISU 1698. I 1702.**

Za ovu su prigodu crpljeni podaci iz knjige »Popis zapadne i srednje Slavonije 1698. i 1702. godine« koju je objavio Historijski arhiv u Osijeku 1966. Djelo je uredio i napisao predgovor Ive Mažuran. Priložene su popisnice sljedećih kotara: valpovačkoga, miholjačkoga, moslavačkoga, virovitičkoga, slatinskoga, đakovačkoga i požeškoga. Na žalost, stanovništvo, i to samo muško, popisano je u Đakovštini i dijelu požeškoga kotara. Drugdje su zabilježene jedino njive, vinogradi, šume, livade, potoci. Na sreću, pored toga u zadnja dva kotara osobna imena i prezimena kućnih glava. Prezimena su veoma važna jer su u većini izvedena od osobnih imena.

Budući da je stanovništvo popisano nedugo nakon prestanka turske vladavine u Slavoniji, u popisu je odraženo crkveno i vjersko stanje kakvo je bilo u tursko doba. Većina ispovijedaše katoličku vjeru, ostali pravoslavnu. Uz pripadnike pravoslavne vjere u Đakovštini redovito se napominje da su u tursko doba doselili iz Bosne. Šteta što nije navedeno iz kojega su kraja došli.

U tursko je vrijeme mnogo stanovnika napuštalo Slavoniju, brojna ognjišta i više naselja ostaše pusta. Većina je izbjeglica prelazila u Mađarsku. Premda u popisno doba donekle još bijahu svježije uspomene na ta iseljivanja, naročito na ona s kraja turske vladavine, u popisnicama se to ne spominje.

Popis je u Đakovštini obavio »provisor bonorum« Emerik Szadezky, požeški kraj Gabriel Hapsz, »Provisor m. p.«. Po ondašnjemu običaju svi su sadržaji pisani latinski. Tako su polatinjeni i svi hrvatski onomastički podaci. I sasma je razumljivo da zbog toga nastaju nejasnoće i prilične teškoće. Klasična latinica nema znakove za prednjonepčane glasove č, ć, dž, đ, lj, nj, š, ž, stoga se pisari, pisci i prevoditelji dovinjivahu na različite načine da bi doskočili tomu jadu u polatinjivanju takvih naših podataka. I nikada ne bijahu za to usklađena pravopisna pravila; ostalo je svakomu tko piše postupati prema vlastitoj prosudbi. E. Szadezky i G. Hapsz proizašli su iz mađarske škole, zbog toga su svoj način pisanja hrvatskih noma prilagodili mađarskomu. Bilo kako bilo, pri očitavanju stanovitih imena i prezimena potrebit je velik oprez. Na primjer Mislin Gavrichevich, Filip Ballichevich, Mattan Magyarovich, Tomo Kolleszarich, Bartol Zmagich, Ivan Charupchia, Marko Buzadia, Luka Sarenny, Damian Gregoratic, Lazo Millichevich mogu se čitati Mislin Gavričević i Mišljen Gavričević, Filip Baličević i Baličević, Matan Mađarović i Mađarević, Tomo Kolesarić i Koljesarić, Bartol

Zmagić i Zmajić, Ivan Čurupčija i Čurubdzija, Marko Buzadija i Bužadija, Luka Šarenj i Šareni, Damjan Gregoratić i Gregoračić, Lazo Miličević i Miličević.

Pojam nepoznata hrvatskoga osobnog imena donekle je dvojak. Najprije to je osobna ime koje nije u Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika (Zagreb 1880.-1976.), najčešće zvanu Akademijin rječnik (ARj), niti u kojemu drugome imenarskome djelu. Zatim tu spadaju osobna imena ako su prije potvrđena od onih istih zapisanih kasnije. Prvenstvo potvrđivanja imenskih podataka neobično je važno u imenarstvu. Takva će se osobna imena izložiti abecednim redom. Najprije đakovštinska, onda požeška.

Evo đakovštinskih:

BEGLO. — Nestalo je prez. **BEGLOVIĆ** (Beglovich) zabilježena u Paučju (Povučju). Biva od osob. imena **BEGLO**, izvedeno od im. **beg** — tur. **bey** — plemić, odličnik, gospodin dodatkom suf. morfema **-lo** (usp. Boglo, Čaklo, Muhlo, Radlo).

Od im. **beg** jesu prezimena: **Bega**, ž., **Began**, **Begana**, **Bego**. I prezimena: **Beg**, **Began**, **Beganić**, **Beganović**, **Begica**, **Begičević**, **Begić**, **Beglerović**, **Bego**, **Begonja**, **Begovac**, **Begović**.

BELOŠ. — U Gašincima bi Toma **BELOŠIĆ** (Bellosich). Od osob. imena **BELOŠ** postalo je prez. **Belošić**. **Beloš** pak od ekav. oblika prid. **bel** — bijel i suf. morfema — oš ili kraćenjem od **Bjelimir**, **Bjeloslav**.

U srp. listinama **Beloš** je zapisan u XIV. st., **Biloš** u Šibeniku u XV. st., a gašinački je **Beloš** prva ekav. potvrda na hrvatskoj strani.

S njime su **Bjel**, **Bjela**, m., **Bjeladin**, **Bjelan**, **Bjelkan**, **Bjeluš** i dr. Prezimena su: **Bjeladinović**, **Bjelaković**, **Bjelanović**, **Bjelavić**, **Bjeletinić**, **Bjelkanić**, **Bjeličić**, **Bjelić**, **Bjelinčević**, **Bjelošević** i dr. I ojkonimi: **Bjelaj** pokraj **Slunja** (dva sela), jedno blizu **Gospića**, **Bjelajci** na prostoru oko **Bihaća**, **Bjelani** u okolici **Mostara**, **Bjelanovići** u zborničkome kotaru, **Bjelanovo selo** u okolici **Koprivnice**, **Bjelave** — dio grada **Sarajeva**, **Bjeličić** u travničkome kotaru i dr.

BISTAR/BISTRI. — U Perkovcima (Starim) bi nastanjen domaćin **Ivan BISTROVIĆ** (Bisztrovich). Prezime je od osob. imena **BISTAR/BISTRI**, što je poimenjen prid. **bistar/bistri** — razuman, pametan; brz, hitar; slavan.

Na početku XIX. st. u **Boki Kotorskoj** bilo je znano ime **Bistra**, ž. Također je bug. **Bistra**, **Bistro** i **Bistrofo**.

U Hrvatskoj su prezimena: **Bister**, **Bistre**, **Bistrica**, **Bistrican**, **Bistricki**, **Bistričan**, **Bistričić**, **Bistrički**, **Bistrić**, **Bistrović**. Ojkonimi su: **Bistrać** blizu **Petrinje**, **Bistrik** — dio grada **Sarajeva**, u okolici **Osijeka** jesu **Bistrinci**, kod **Travnika** je **Bistro**, u kraju oko **Aleksinca** leži **Bistrovac**. U XIII. st. zapisano je selo **Bistro** u okolici grada **Zagreba**.

BOGETA. — **BOGETA** Miloševčanin (Milosovčanin) bio je nastanjen u **Hrkanovc** ima. Ime je došlo kraćenjem od **Bogdaslav**, **Bogomir**, **Bogoslov** u kojih je prvim dijelom im. **bog**.

U srp. spomenicima **Bogeta** je posvjedočen u XIV. st., a naslovljeni je podatak prvi na hrvatskome prostoru.

Ostala su imena: **Bogan**, **Bogavac**, **Bogavče**, **Bogdaš**, **Bogdovac**, **Bogde**, **Bogdeš**, **Bogdeša**, **Bogešila**, **Bogić**, **Bogina**, **Boglo**, **Bogoš**, **Bogulin** i dr. I prezimena: **Bogar**, **Bogarčić**, **Bogarić**, **Bogat**, **Bogatec**, **Bogatin**,

Bogatoj, Bogavac, Bogčević, Bogeljić, Bogetić, Bogešić, Bogičević, Boglič, Bognić, Bogojević i dr. Ojkonimi su: Bogatić u šabačkom okrugu, Bogava u ćuprijskome, Bogdanić kod Gospića, Bogdanovec u Međimurju, Bogdanovci blizu Vukovara, Bogičevci — dva sela oko N. Gradiške, Bogojevo u Bačkoj, Bogojno pored Duvna i dr.

BOSAN i BOSANTA. — Kućna glava Marko Bosantić stanovao je u Perkovicima (Starim), u Pridvorju Nikola Bosantić. U oba je slučaja prez. napisano Boszantich i čita se BOSANTIĆ. Dođe od osob. imena BOSANTA, ovo od BOSAN dodavanjem suf. morfema — ta. Od prid. **bos-** biva. Bosan uz pomoć suf. morfema -an.

Bug. je ime Bosako, rus. Bosovolk, češ. Bosák i Bosek.

Naša su prezimena Bos, Bosak, Bosanić, Bosanović, Bosatin, Bosec, Boseglav, Bosek, Bosilović, Bosota, Bosotin, Bosotina, Bosovja.

BRATAL i BRATALAN. — Više nositelja prez. BRATALANOVIĆ (Batalanovich) življahu u Radinovicima. To je prez. stvoreno od osob. imena BRATALAN, ono od BRATAL s pomoću suf. morfema -an. Oblik Bratal je od odmilice Brata/Brate/Brato i suf. morfema -an. Dotična je odmilica od složenica Bratimir, Bratislav, Bratistrijan, Brativoj, Bratočaj, Bratodruž, Bratonjeg odnosno Dragobrat, Ljubibrat, Vukobrat. Dakle od im. **brat.** Spada među imena kao što su Brata (1201.), Bratac i Bratač (XIV. st.), Brate, Bratik, Bratika (svi od IX-XI. st.), Bratil (1232.), Bratiš (1234.), Bratkan (1193.), Bratkonja (XII. st.), Bratnik (1235.), Bratonja (1201.), Bratovan (XIV. st.), Bratulin (XII. st.).

Imenica **brat** veoma je česta u slavenskom imenarstvu i domaćemu prezimena da i nije potreba predočiti dotične primjere. Ojkonimi su: Bratešić u Boki Kotorskoj, Bratetići kod Topuskoga (XIV. st.), Bratići u okolici Kragujevca i Mostara, Bratinac oko Požarevca, Bratinoš u Gorskome kotaru (XVI. st.), Bratiševac kraj Pirota, Bratiškovci kod Skradina, Bratiševica u kraju oko Prizrena (XIV. st.), Bratkovac u Hrv. zagorju, Bratmilovci pokraj Niša i dr.

BRLOŠ. — Antol Brlošić (Brlosich) zapisan je u Piškorevcima kao jedini nositelj toga prezimena.

U Deč. hrisovuljama (1330.) nalazi se osob. ime Brlan i prez. Brlić. Za Brliće u Slav. Brodu poznato je da prispješe iz Hercegovine. Suvremena su naša prezimena: Brlas, Brlatović, Brlečić, Brlek, Brleković, Brlenić, Brles, Brlet, Brletić, Brliček, Brlić, Brliin, Brlković, Brlošić, Brložnik, Brljačić, Brljak, Brljan, Brljanić, Brljavac, Brlječić, Brljek, Brlječić, Brljević i dr. I ojkonimi: Brlekovo u Hrv. zagorju, Brlenić kod Jastrebarskog, Brlevo u Bosni, Brlosci u sarajevskome okolju.

Osob. ime BRLOŠ, sačuvano u prez. Brlošić, stvoreno je od kor. morfema **brl-** (uspor. brl-og) i suf. -oš.

BRODLO. — U vrpoljačkome prez. BRODLIĆ (Brodlich) sačuvano je osob. ime BRODLO, jedino naše ime izvedeno od kor. morfema **brod-**iti — gaziti vodu (potok) rijeku po pličaku; ploviti. Kor. morfemu **brod-** dodat je suf. -lo (uspor. Boglo, Caklo, Muhlo, Radlo).

Domaća su prezimena: Brod, Brodan, Brodanac, Brodanec, Brodanić, Brodanović, Brodar, Brodarac, Brodarec, Brodarić, Brodej, Brodić, Brodilo, Brodnar, Brodnik, Brodnjak, Brodnjan, Brodović, Brodski, Brodulić, Brođan, Brođanac, Brođanec. Ojkonimi: Brod na Savi (Slav. Brod) i Brod na Kupi, Brodarci na prostoru oko Karlovca, Brodarevo u Hercego-

vini, Brodarovec u varaždinskoj okolici, Brodlići blizu Dečana u XIV. st., Brođanci kod Osijeka.

Poljsko je staro ime Brodzisław te Brod, Broda, Brodacz, Brodak, Brodek, Brodz(ek), Brodziesz, Brodzik, Brodzisz, češ. Brod.

BROT. — Petar, Antol i Toma BROTIC (Brotich) bijahu kućedomačinima u Lazancima. Brotić je od osob. imena BROT. Opća im. brot/broč je biljka iz koje se dobiva crvena boja (rubia tinctorum). Zbog svoga crvenila prešla je u imenarstvo: nadjenuta je dječaku rumene, crvenkaste puti i vlasu. U scsl. je broštó, slov. broč. Oblik broč je zbog prijelaska skupa št > č, ali se održao i brot nakon što je ispao š.

U ARj stoji da su prez. Bročić i Broćović po ocu koga zovu Broćo, a ništa se ne kaže je li Broćo osob. imenom ili prezimenom. Ojkonimi su: Boćanac — dva sela u Crnoj Gori, jedno u ljubuškome kotaru, jedno u okolici Slunja, Broćno — župa u XV. st. u Hercegovini, danas zvana Broćno. Brotno i Brotnjo te Brotnja blizu Gospića, Brotnjani u lici u XV. st., Brotnjice u dubrovačkome kraju.

BUKVAŠ. — Od njega biva prez. BUKVAŠEVIĆ (Bukvasevich) koje bijaše u Satnici. Dođe od kor. morfema im. bukv-a i suf. -aš.

Sadašnja su prezimena u Hrvatskoj: Bukov, Bukovac, Bukovčak, Bukovčan, Bukovec, Bukovečki, Bukovi, Buković, Bukovinc, Bukovski, Bukovšek, Bukva, Bukvašević, Bukveš, Bukvić i dr. Ojkonimi su: Bukov Do u Hrvatskoj u XIV. st., Bukova Glava kod Niša, Bukova Gora kraj Travnika i u duvanjskome kotaru, Bukova Greda blizu Tolise (sjev. Bosna), Bukova Ravan kraj Leskovca u XIV. st., Bukovač u Braničevu u XIV. st., Bukovci u okolici Sarajeva, Bukovčak nedaleko od Siska, Buković oko Benkovca i dr.

Osobno ime Bukovac (Bukovčć) nalazi se u Deč. hrisovulju.

CRNDA. — U XI. st. u Splitu poznato je osob. ime Crni, zatim slijedi Crneša (1208.), Crneta (1095.), Crnota (1235.), Crnug (1090.) te složenice Crnevit (1235.), Crnoglav (1330.), Crnogujev (XI. st.), Crnomir (XIII. st.), Crnomuž (XIII. st.), Crnoslav (XV. st.), Crnjeg (XIII. st.). Naravski, tada je prid črn odnosno imena Čróni, Čróněša, Čróneta, Črónevit6 itd.

Stara polj. imena jesu: Czarnomysl̄, Czarnotȳl, češ. Črna, Črnek, Črnoch, Črných te Črnkost, Črnobýl. rus. Černek, Černig, Černyj, Černysa, Černó, ukr. Čornyj, Čorniš, Čornjak i Čornobrov, Čornovol, brus. Černec, Černik, Černuha, Černyj, Černyš, Černjak i Černobaj, bug. Černa, Černaj, Černejko, Černik, Černika, Černiš, Černo, slov. Črna, Črne, Črnel, Črni, Črnika.

U popisnici đakovačkih građana nalazi se Martin Črni (Czerni), u Čajkovcima su Filak, Andrić i Matija CRNDIĆ (Czrndich). Prezime je Crndić od osob. imena CRNDA što je izvedeno od prid. crn- dodavanjem suf. morfema -da (uspor. Đenda, Ivanda, Simunda). Također je mogao nastati kraćenjem od navedenih složenih imena.

Suvremena su prezimena: Črnac, Črnadak, Črnak, Črnčec, Črnčević, Črnčić, Črne, Črneka, Črnek, Črnko, Črnjarić i dr. te Crnec, Crnadak, Crnadek, Crnajšek, Crnarić, Crnčan, Crnčar, Crnčec, Crnčević, Crnčić, Crnec, Crnečki, Crneha, Crnek, Crneković, Crnelić, Crnić, Crnko, Crnković i dr. I ojkonimi: Crna Bara u kraju oko Aleksinca, druga blizu Šapca, treća u Banatu, Crna Draga kod Petrinje, Crna Trava kraj Niša, Crnač

i Crneta u mostarskome kraju Crnatovo — četiri sela u Srbiji, Crnčići na prostoru oko Sarajeva, Crnile pokraj Varaždina, Crnkovac kod Siska i dr.

CVEJO. — U ARj su osob. imena Cviija, Cvijan i Cvijo te prez. Cvijanović. U popisno vrijeme u Kućancima je CVEJO Radanović, u Popovcima CVEJO Stanivuk. U oba je primjera pisani oblik Czevejo.

Ime je Cvejo izvedeno kraćenjem od Cvjetimir, Cvjetislav. U njih je prvim članom im. **cvijet**. Ili pak od Cvijetin, Cvijeto, Cvjetan, Cvjetašin, Cvjetko, Cvjetoje, Cvjetoš.

Ojkonimi su: Cvijetović u okolici Slunja, Cvjetkovići u XIV. st. u Hrvatskoj, kod Valjeva su Cvetanovci, blizu Jastrebarskoga Cvetković, drugi je na prostoru pored Siska, nedaleko od Varaždina leži Cvetlin, u kragujevačkome je kotaru Cvetojevac.

CVRK/CVRKO. — U popisnici sela Mikanovaca nalazi se Jakub CVRKOVIĆ (Czverkovich). Zanimljivo je da je 1948. prilikom popisa stanovništva u Mikanovcima našao tek jedan nositelj spomenuta prezimena.

Ovam se ubrajaju današnja prezimena Cvrčić, Cvrk, Cvrkalj i Cvrkušić.

Prezime Cvrković biva od osob. imena CVRK ili njegove odmilice CVRKO. Cvrk je stvarno kor. morfemom **cvrk-** (uspor. cvrkati — cvrljati, pištati, zujati, siktati, od njega je i cvrčati, cvrknut).

ČAJKO. — U popisno vrijeme pored ostalih u Đakovu bijahu nastanjeni Marko i Luka **ČAJKOVAC** (Chaikovacz). Primijetiti je da je u Đakovštini selo Čajkovci, svakako starije, vjerojatno je niknulo u predtursko doba, najkasnije pak u tursko. Prezime je Čajkovac od pos. pridjeva Čajkov izvedena od osob. imena ČAJKO. Dotično je ime od drugoga člana složenih imena Dobročaj, Domačaj, Dragočaj, Dugačaj, (Dlugačaj), Gostičaj, Lizičaj, Ljutičaj, Miličaj, Nasečaj, Njogočaj, Radočaj, Tomičaj, Trebičaj, Vjeročaj. K tomu stara slavenska imena jesu: slov. Dobročajen, ukr. Nečaj, polj. Boleczaj, češ. Bohučejč, Bolečaj, Dobročaj.

Sada su u Hrvatskoj prezimena: Čaja, Čajan, Čajanović, Čajavac, Čajavec, Čajević, Čajić, Čajka, Čajko, Čajković, Čajkovski, Čajkušić, Čajsa, Čajkušić i dr. I ojkonimi: u zaleđu grada Dubrovnika leži Čajkovića i Čajkovići, Čajniče u jugoist. Bosni.

Član -čaj je kor. morfem glag. čaj-ati — čekati koji je zabilježen već u XIII. stoljeću. Nikako nije usamljen. Tako je u scsl. čajati — očekivati, nadati se, također im. čajb — očekivanje, rus. čajatb — očekivati, nadati se, polj. czaić sie — pritajiti se, prikrasti se, slov. čajati — čekati.

Čajko može biti odmilicom i od Časlav, stoga se ovo ime ne može isključiti u stvaranju prez. Čajkovac i ojk. Čajkovci. Slog ča-, njegov prvi član, također je od kor. morfema čaj-ati. V. Čaklo.

ČAKLO. — 1702. Franja, Mihalić i Ivan, tri kućne glave, bijahu u Vrpolju nositeljima prez. ČAKLOVIĆ (Chaklovich). Izvedeno je od osob. imena ČAKLO, ono pak od Čak/Čako, odmilice od Časlav. Oblik Čak primio je suf. morfem -lo (uspor. Boglo, Muhlo, Radlo). Ime Čak potvrđeno je 1224., Čakan 1225. Postalo je izvođenjem od Časlav koji je složen od kor. morfema čaj-ati i slav- (uspor. slava).

U Hrvatskoj su prezimena: Čak, Čakalić, Čakalo, Čakalović, Čakan, Čakanić, Čaklec, Čaklo, Čaklovac, Čakljec. Ojkonimi: Čakavac — znan tek po nazivu, Čaklovac u okolici Pakraca, Čaklović — dva sela oko Zvornika, Čakovec u Međimurju, Čakovci u istočnoj Slavoniji, Čakovo u Banatu.

Češka su imena Čabud, Čahost, Čamir, Časlav, Částry i polj. Czaślaw, Czastryj, Czawuj, Czażyr. — V. Čajko.

ČEJO. — Sudeći po broju kućnih glava, na početku XVIII. st. Slobodna Vlast bijaše veće selo u Đakovštini. Među njima bijaše i Vukota ČEJIĆ (Cheich). Dato prez. glasilo je najprije Čehić, no kada je zamuknuo glas h, našao se j na njegovu mjestu. A Čehić je od osob. imena ČEHO, stvorena od kor. morfema glag. čeh-ati — »odlamati što na sastavu njegovu s drugim čim iz čega je izraslo« (ARj). Jednostavno rečeno: trgati, otkidati, čupati. Njegov je svršeni oblik čehnuti. Oblik čihati je u prijevornome stupnju sa čehati. U Slavoniji je čihati znan kao čijati (»čijati perje«). Nijesu već dugo u uporabi čehati i čihnuti. Na hrvatskome jugu govori se im. čehulja te njezina inačica čevulja, postala poslije zamukivanja glasa h.

Današnja su prezimena Čehulje, Čehulić, Čehuljić, Čehutić, te Čeić, Čejić, Čeina, Čejna, Čejak, Čejka, Čejović. U XIV. st. bijaše u Šibeniku Čehostević. Ojkonimi: Čehatov kamen — znana po po nazivu seoska međa u Srbiji u XIV. st., Čehovec u Međimurju.

ČENDA. — Na početku XVIII. st. u Forkuševcima bijaše svega osam domova. Na čelu jednoga stajaše Nikola ČENDIĆ (Csendich).

Vrijedno je pripomenuti da je 1201. u okolici grada Zagreba potvrđeno osob. ime Čena. Malo kasnije (1214.) Čehna. Također su stara imena Čeh, Čehac, Čehna, Čehost.

Prezime Čendić stvoreno je od osob. imena ČENDA. Ono od kor. morfema čen-uti, tj. čehnuti, — čupati, brati, trgati s pomoću suf. -da. U obliku čenuti zamuknuo je glas h.

U naše su doba prezimena: Čendak, Čendeš, Čendić, Čendo, Čenejkić. Ojkonimi: Čenej u Banatu, u okolici Trebinja steru se Čenići, u Đakovštini Čenkovo.

ČUPA/ČUPO. — U Andrijevcima je zapisan Petar Čupić (Czupich). To je prez. od osob. imena ČUPA/ČUPO, stvarno opće ime, čupa/čupo koja označuje čupavu, nepočesljanu, kudravu osobu. Dođe od kor. morfema čup-ati.

U XVIII. st. u Splitu je opstojalo ime Čuparić, u Srbiji Čupa, m.

Ovodobna su prezimena: Čup, Čupac, Čupać, Čupahin, Čupak, Čupan, Čupar, Čupeć, Čupek, Čupen, Čupić, Čupik, Čupin, Čupina, Čupković, Čupo, Čupor, Čupović. U XIII. st. zabilježeno je u Humu prez. Čupetić.

DEBELI. — Osobno ime Debelja, m., posvjedočeno je u XVI. st. u djelu književnika P. Hektorovića. U naše je vrijeme više prezimena od prid. debel- — debeo, npr.: Debelac, Debelak, Debelec, Debelica, Debelić, Debelnik, Debelja, Debeljac, Debeljak, Debeljić, Debeljnik, Debeljuk, Debljak. I ojkonimi: Debelica u knjaževačkom okrugu, Debeli Gaj i Debeli Lug u kragujevačkome, Debeli otok blizu Zadra, Debeljaci u okolici Banje Luke i dr.

U Strizivojnoj su unijeta u popisnicu sljedeća dvojica: Tomo i Ivan

DEBELIĆ (Debelich). Navedeno je prez. od osob. imena DEBELI, što je stvarno poimenjen određ. oblik prid. **debeli**.

DOKSAN. — Doksan RADELIĆ (Radelich) imao je svoj dom u selu Majaru. Vrijedno je spomenuti da je iste godine (1702.) u selu Vrhovcu, na delničkom području, unijet u popisnicu Doksan Stanivuković. Do sada su jedino poznata ova dva slučaja u cjelokupnome hrvatskome, srpskome i crnogorskom imenarstvu.

Okončak -san nalazi se još u Vuksan (uspor. prez. Vuksanović u đakovštinskome selu Kupini). Budući da je uzorkom osob. ime Vuksan, mora se poći od njega da bi se protumačilo naslovljeno. Smatra se kako je Vuksan nastao od nepotvrđena imena Vuksav promjenom v > n. Dakako, Vuksav biva od Vukslav ispadanjem glasa l (uspor. Borisav, Brani-sav, Dragosav, Ljubisav, Mirosav, Radisav). Analogno ovom Doksan ishodi od Doksav, ovaj od Dokslav. Složen je od Dok- i slav- (uspor. slava). Član Dok- odnosno Doka/Doko odmlicom je od Dobrimir/Dobromir, Dobrislav/Dobroslav, Dobrivoj i dr. U njih je prvim dijelom dobr- (uspor. Dobar).

Ovamo idu prezimena: Dok, Dokač, Dokanić, Dokić, Dokman, Dokmanac, Dokmanec, Dokmanić, Dokmanović, Doko, Doković, Dokša, Dokšanović, Dokšić. U Plaškome je hid. Dokmanovac, u okolici Delnica selo Dokmanovići, u valjevskome kraju Dokmir.

DRAŽO. — Osob. ime Dražo zapisano je u XIII. st. u jednoj srp. ispravi, inačica Draža u XIV. st. Na hrvatskome prostoru tek 1702. u selu Čenkovu gdje je zapisan mještani DRAŽO Trnić (Draso Trnich). Imenski oblik Dražo postao je od prid. drag- i suf. morfema -jo. Suglasnički skup g+j > ž.

Uza nj idu imena Dražac, Dražaj, Dražan, Draže, Dražeta, Dražilo, Dražoje, Dražuj, Dražul, Dražut te prezimena Dražen, Dražančić, Dražanović, Draženić, Draženović, Dražetić, Dražević, Dražić, Dražin, Dražojević, Dražović. Ojkonimi su: Dražanovac u topličkom okrugu, Dražanj u beogradskome, Draželja na Kosovu, Draževina — tri sela u Crnoj Gori, Draževo i Dražin Do u Hercegovini i dr.

GALETA. — Peja GALETIĆ (Galletich) življaše u Mikanovcima. Ovdje je pripomenuti da je u Gorjanima bilo prez. Galovac, u Vrpolju Galović. Oba zadnja potječu od osob. imena Gal ili njegovih izvedenica Gala/Gale/Galo. Stari prid. gal znači: crn, mrk. U Hercegovini, južnoj Bosni i kopnenoj Dalmaciji i sada mladiću crne kose i puti daje nadimak Gale/Galo, a crna ovca je »gala«.

Ime Gal posvjedočeno je u XIV. st. Od njega je GALETA dodatkom suf. morfema -eta, od Galeta pak prez. Galetović.

Prezimena su u Hrvatskoj: Gal, Galac, Galaić, Galak, Galan, Galar, Galas, Galaš, Galašić, Galatović, Galavić, Gale, Golec, Galečić, Galek, Galeković, Galenić, Galenko, Gales, Galeš, Galeša, Galešić, Galeta, Galetić, Galetin, Galetović, Galičević, Galičić, Galić, Galik, Galin i dr. Ojkonimi su: Gal pokraj Užica, Gala u Sinjskoj krajini, Galac u mostarskom kraju, Galac na području oko Kragujevca, Galdovo blizu Siska, Galečić u Popovu Polju, Galetin Grob u beogradskome kotaru, Galezova Draga kraj Jastrebarskog, Galičić u kraju oko Travnika i dr.

Još su stara imena Galac, Galeša, Galica, ž., Galija, m., Gališa.

GARMAN. — Gorjansko prez. »Garmanovich« čitam GARMANOVIC jer ne mogu prihvatiti oblik Germanović ili Grmanović. U njemu je očuvano osob. ime GARMAN. Nastalo je od im. gar- čađa, crnoča (uspor. gar-av, gar-aviti, gar-ež). Kor. morfem gar stoji u prijevojnome stupnju s gor-jeti. Imenici gar dodan je suf. morfem -man (uspor. Dabran, Desman, Durman, Kotroman, Radman, Rudman).

Ovdje idu prezimena Garac, Garača, Garačić, Garaj, Garajski, Garasić, Garašić, Garica, Garičević, Garić, Garilović, Garinjec, Garković, Garkuša. I ojkonimi: Gor u Srbiji u XIV. st., u naše doba u smederevskom okrugu, Garani u XIV. st. u Srbiji, Garanovo Brdo i Garaši oko Kragujevca, Garčin u kraju oko Slav. Broda, Gare i Garevac kod Tuzle, Garešnica blizu Bjelovara, Garevac u banjalučkome kotaru, Garevo u mostarskome i dr.

GVOZDEN. — Žiteljem sela Hrkanovaca bijaše GVOZDEN Vuković (Vukovich), a Slobodne Vlasti Marijan GVOZDENOVIĆ (Marian Gvozdenovich). Dakle, poimenjen je gradivni prid. **gvozd.**

Ime Gvozdzen zabilježen je u XVII. st. u srp. ispravi, vjerojatno tada Gvozda, Gvozdena i Gvozdjenja. Hrkanovački je podatak prvi u Hrvatskoj. Staro je ime Gvozdij (XIV. st.).

Prezimena su: Gvozdanić, Gvozdanović, Gvozdzen, Gvozdzenac, Gvozdzenčević, Gvozdzenica, Gvozdzenov, Gvozdzenović, Gvozdzić, Gvozdin, Gvozdinić, Gvozdrik, Gvoždak. Ojkonimi: Gvozdanska u kraju oko Virovitice, Gvozdević u tuzlanskome kotaru, Gvoždani kod Sarajeva, Zagvozd u Imotskoj krajini. — U Hrvatskoj je povijesna gora Gvozd.

HROMICA. — »Hromicza Mikich« nalazi se među popisanim mještanima sela Trnave. Čita se HROMICA Mikić. Budući da su popisivane jedino kućne glave, najstariji muškarci, odatle je zaključiti da je do tično ime nosila muška osoba. Hromica potječe od prid. **hrom-** i suf. morfema -ica. Motivirano je po tjelesnome nedostatku, kako se to nerijetko činilo u tijeku ranijih stoljeća.

Na jednome stećku u Bosni u XIV. st. uklesano je osob. ime Hramko. Kor. morfem **hrom-/hram-** stoje u prijevojnome stupnju (hrom:hramati, odnosno Hromica:Hramko). Sada su u Hrvatskoj prezimena: Hrom, Hromaček, Hromačić, Hromadžić, Hromalić, Hromeček, Hromek, Hromić, Hromik, Hromin, Hromir, Hromiš, Hromot te Rom, Romac, Romčević, Rome, Romek, Romić, Romov, Romović, Rončević i dr. U ovih je zamuknuo početni glas **h**. Pripomenut ću kako je prez. Hromić iz XV. st., Hromčević iz XVIII. U varaždinskome je okrugu ojk. Hromec.

JABUKO. — Odiskona u nas jabuka raste svagdje i podosta je imenotvornom. (Nije slučajna česta izreka: lijepa kao jabuka; rumena kao jabuka; ukusna kao jabuka). Od nje je nekoliko ojkonima, i to: tri sela u Srbiji zovu se Jabučje, desetak sela na prostoru hrvatskoga ili srpskoga jezika zovu se Jabuka, Jabučje je kod Beograda, zatim kraj Smedereva i Kragujevca, Jabukovac u Crnoj Gori, u krajinskome, aleksinačkome, niškome i petrinjskome kotaru, Jabukovo — dva sela oko Vranja. Prezimena su: Jaboka, Jabučanin, Jabučar, Jabuka.

U popisnici je Ivan JABUKOVIĆ (Jabukovich) iz Čajkovaca. To čajkovačko prez. biva od osob. imena JABUKO. Opća je im. **jabuko** najstariji oblik sadašnje im. jabuka. K tomu, jabuko pripadaše sred. rodu.

KABLAR. — Na početku popisa kućnih glava sela Kešinaca nalazi se **KABLAR Stojanović**. Dato je ime donekle neobično, no držim kako je nadjeveno prema izgledu njegova nositelja, tj. sličnošću s kablom njegova tijela ili samo glave. Otpada pomisao da je možda ovdje opća im. kablar koja označuje mušku osobu što ozrađuje kablove. Kada u rijetkim primjerima to popisivatelj i čini, postupa ovako: Mato Franković desetak (Matto Frankovich desetnik). A kešinačka popisnica počinje ovako:

»Nomina incolarum: Matto Vuianovich, Kablar Sztoianovich, Marin Diakovich ...«. Uz to 1414. bilo je u Hrvatskoj pribilježeno prez. **Kablović**. Moglo je nastati samo od osob. imena **Kabao**. U naše su vrijeme u Hrvatskoj još prezimena: **Kablanović**, **Kablar**, **Kablarević**, **Kablarić**, **Kablina**, **Kablinović**, **Kabljanac**. Ojkonimi: **Kablar** kod Požarevca i Zagreba, **Kablarac** u staroj srp. državi, **Kabličić** — dva sela u okolici Travnika, **Kablovi** u okolju Banje Luke. Potom je planina **Kablar** blizu Čačka i brdo u rudničkom okrugu.

KEDATA. — U Budrovcima bijahu najbrojniji nositelji prez. **KEDATIĆ** (Kedatic). Kućnim domaćinima su tada: **Mato**, **Matkijaš**, **Ivan** i **Mato**. Dotično je prez. od osob. imena **KEDATA**, ž. Izvedeno je od tur. **ked-i** — mačka uz pomoć suf. morfema **-ata**.

Iščeznulo je prez. **Kedatić**. U naše su doba **Kedačić** i **Kedić**.

KEL. — Ime se **KEL** nalazi u prez. **KELIĆ** (Kellich) zabilježenu u Forkuševcima. Njegovim nositeljem bi tek jedan domaćin, sada ih je više po Slavoniji i izvan nje. **Kel** je općom imenicom, stoji namjesto **kelj** — klija, tutkalo. Primljena je iz kajk. narječja, odatle glas e mjesto a te l mjesto lj. U štok. je kalj od psl. kor. morfema **kbl-**. Od osnove **kel**-je im. **kelava** — vrsta sira. Po njemu prez. **Kelava** i **Kelavić**. U Imotskoj krajini i njezinoj okolici bjeličastu se mladiću davao prišvarak **Kelan**, **Kelava** i **Kele**.

Još su prezimena **Kelin**, **Kelinčić** i **Keliš**.

Naziv sira **kelava** te prez. **Kelava**, **Kelavić** i nadimci **Kelan**, **Kelava** i **Kele** poznati su u južnim (štokavskim) krajevima, što navodi na zaključak da je pored kor. morfema **kbl-** kao prijevojni stupanj stajao **kel-**.

Pored osnovnog oblika **Kel** vjerojatno se rabile i odmilice **KELA/KELO**.

KLAB. — Netragom nesta prez. **KLABIĆ** (Klabich) što bijaše upisano u Perkocima (Starim). Samo se jedno domaćinstvo tako prezivalo. Svakako je prez. **Klabić** izvedeno od osob. imena **KLAB**, i vjerojatno je kako su opstojale njegove odmilice **KLABAR/KLABO**.

U hrvatskome jeziku nema kor. morfema **klab-** doli u navedenome prezimenu. Među češkim imenima nalazi se osob. ime **Klába**, ž., stvoreno od kor. morfema **kláb-** — ositi — klepetati, brbljati, blebetati. Od njega je učinjen postverb. **klábos** — brbljanje. Usporednica je u lit. **kalbėti**, slovač. **blabosit'** — brbljati, mlatiti praznu slamu.

Akoli je popisivač točno zabilježio naslovljeno prezime te ako ono nije doživjelo kakvu glasovnu promjenu, onda je očito isti kor. morfem u njega i češ. imena.

KRETON. — Budrovačko prez. **KRETONIĆ** (Kretonich) postoji i danas u matičnome selu. U popisno doba opstojalo je tek jedna obitelj što je nosila ovo prezime. S njime su suvremena prezimena **Kret**, **Kretak**,

Kretanović, Kretak, Kretić. Prez. Kretonić nastalo je od osob. imena KRETON, ovo od kor. morfema **kret**-ati (se) i suf. -on (uspor. Bilon, Budon, Dabron, Dragon, Krakon, Milton).

KRNJADAC. — U Drenju je KRNJADAC Ivaković (Krnjadacz Ivakovich), ali i Nikola KRNJADAC. Tako je KRNJADAC osob. imenom i prezimenom. Također je u Đakovu Marijan Krnić. Osobno ime Krnjadac stvoreno je od prid. **krn**-/**krnj**- i suf. morfema -(j)adac. Pridjev **krn**/**krnj** označuje osobu kojoj nedostaje koji ud, stvarno kljastu, sakatu osobu.

U nas su stara osobna imena: Krna, Krne, Krnac, Krniša, Krnuj, Krnul, Krnja, Krnje, Krnjavac, Krnjeta. Češka su Krn i Krně. Naša su stara prezimena: Krnarutić, Krnčević, Krnčić, Krnić i Krnjac, Krnjar, Krnjej, Krnjejević, Krujić. Ukrajinsko prez. je Krnouk. Suvremenih je naših prezimena više, među njima su: Krnac, Krnač, Krnaić, Krnajac, Krnajić, Krnajski, Krnata, Krnc, Krndić i dr. te Krnjača, Krnjaja, Krnjajić, Krnjak, Krnjaković, Krnjašić, Krnjić i dr. Ojkonimi su: Krnjača — karaula nedaleko od Kruševca, Krna Jela u Hercegovini, Krnavska Jaruga u kragujevačkome okrugu, Krneta oko Banje Luke, Krnežići u zagrebačkoj okolini i dr. te Krnjača — karalula nedaleko od Kruševca, Krnja Jela u bihaćkome kotaru, Krnja Reka blizu Požarevca, Krnjaš — dio grada Vinkovaca, Krnješevci u Srijemu i dr.

KRNJAK. — U Perkovcima (Starim) živio je Blaž Krnjaković (Blas Krnyakovich), u Čajkovcima Marijan Krnjaković (Marian Kornjakovich). Dakako, u pitanju je isto prezime, i to KRNJAKOVIĆ. Postalo je od osob. imena KRNJAK, ono od prid. **krn**-/**krnj**- i suf. morfema -ak/-jak. — V. Krnjadac.

KURTEŠ. — Samo je u Budrovcima pribilježeno prez. KURTEŠOVIĆ (Kurtsovich). Nastalo je od osob. imena KURTEŠ, ono od tur. Kurtvuk.

Uz to su prezimena: Kurt, Kurtak, Kurtalj, Kurtanjek, Kurtek, Kurteš, Kurtić, Kurtović i dr.

KUZAN. — Vrbičko prez. KUZANOVIĆ (Kuzanovich) poteklo je od osob. imena KUZAN. Bit će da je od tur. **kuz**- udarac i suf. morfema -an.

Sadašnja su prez. Kuz, Kuzbalić, Kuzek, Kuzelić, Kuzelin, Kuzelj, Kuzija, Kuzik, Kuzlić i dr.

LIZAT. — Popis kućnih gospodara u Lazancima donosi svega nekoliko osoba. S njima je i Tomo LIZATIĆ (Lizatic). Budući da su sadašnja prezimena Lizačić, Lizak, Lizatović, Lizočić, Lizot, Lizović, Lizunov, to se sigurno može ustvrditi da je Lizatić od osob. imena LIZAT, ne od žen. Lizata.

Lizat je izveden od kor. morfema **liz**-ti — listi uz pomoć suf. morfema -at (uspor. Bracat, Hinat, Ljubat, Milat, Mislav, Obrat, Rudat, Surat, Vagat) ili kraćenjem od Lizičaj, Lizislav.

U čas. imenarstvu su Liza, Lizal i Lizna.

LUN. — U Deč. hrisovuljama stoji osob. ime Lun, staro rus. je Lunik i Lunčik-, ukr. Lunč, češ. Lún i Luník. Pridružuje im se hrv. LUN očuvano u prez. LUNIĆ (Lunich) što je zabilježeno u Levanjskoj varoši. Osob. ime Lun stvarno je kor. morfemom im. **lun**-a — mjesec na nebu. Riječ je naslijeđena iz psl. jezika.

Prezimana su u Hrvatskoj: Luna, Lunarić, Lunc, Lunić, Lunka, Lunko, Lunović. U XIV. st. zabilježeno je prez. Lunan. U kraju oko Požarevca stere se selo Lunak, u krajinske Lunka.

LJUTI. — Stjepan LJUTIĆ (Stepan Lutich) je u popisnici đakovačkih muških glava. Prez. Ljutić ishodi od osob. imena LJUTI, u stvari poimenjena odred. pridjeva **ljuti**. Ili je stvoreno kraćenjem od starih složenica Ljutićaj, Ljutomisal, Ljutoser, Ljutostrah, Ljutovit. S njime idu izvedenice Ljutiša i Ljutko.

Češka su imena L'utobor, L'utohněv, L'utomil, L'utomir, polj. Lutobor, Lutogniew, Lutomir, Lutomys, Lutosław, Lutożyr, luž. Lutbor, slov. Ljutomir te Ljutič, Ljuta i Ljutica.

Prezimana su naša: Ljut, Ljuta, Ljutak, Ljutić. Ojkonimi: Ljutača u Lici, Ljutena u topličkom okrugu, Ljutice — dva sela u Srbiji (u šabačkome i užičkom okrugu), Ljuti Dolac u zap. Hercegovini, Ljutova kod Sarajeva i u topličkome okrugu, Ljutovnica u okolici Rudnika.

MEDAN. — Na jednome bosanskome stečku urezano je osob. ime Medana u XV. st. Muški parnjak je sačuvan u gorjanskome prez. MEDANAC (Meddanecz). Isto je od im. **med-** i suf. morfema **-anac**.

Stara osob. imena jesu: Meda, ž., Medilo, Medko, Medna, Medoč i Medulin. Prezimana su Medačić, Medaković, Medan, Medanić, Medar, Medarević, Medenica, Medić, Medković, Medojica, Medonić, Medošić, Medošević, Medović, Medunić, Medunović. Ojkonimi su: Medačevo u Hrv. zagorju, Medak u okolici Gospića, Medakovići, Medari i Medarica u Gorskome kotaru, Medanići u kraju oko Gacka, Medarevac — dva sela u Srbiji u XIV. st., Medenac kraj Bos. Petrovca, Medena blizu Trogira, Medinac u kragujevačkome i požeškome kotaru (u Srbiji), kod Virovitice su Medinci, kraj Bugojna leže Medini, Medov Dolac u Imotskoj krajini i dr.

MEDAR. — »Jakub Medarovich«, dakle Jakob MEDAROVIĆ, unijet je u popis u Beketincima. Prezime je izvedeno od osob. imena MEDAR, a Medar od im. **med-** i suf. morfema **-ar** (uspor. Črnar, Lucar, Lukar, Mišar, Vučar). — V. Medan.

MEDUN. — Obitavahu u Vrpolju Mihalj i Mato MEDUNOVIĆ (Mihally, Matto Medunovich). Nositelji dotičnoga prezimena otada su neprekidno do sada u Vrpolju. Njihovo je prez. poteklo od osob. imena Medun, ono od im. **med-** i suf. morfema **-un** (uspor. Ljubun, Kračun, Krasun, Milun, Orkun, Stojun). — V. Medan.

MLADAN. — U ARj je navedeno osob. ime Mlađan koje služi i za prezime. Zabilježen je 1906. Međutim osob. ime MLADAN čuva se u prez. MLADANOVIĆ zapisanom u Levanjskoj varoši u obliku Mlagyanovich. Ime Mlađan postaje od prid. **mlad-** i suf. morfema **-jan**. Skup $d+j>đ$.

Ovdje dođu imena: Mlada, Mladan, Mladen, Mladin, Mladjen, Mladna, Mlađa, Mlađen. Također prezimana: Mladenić, Mladenkin, Mladenković, Mladenov, Mladenovac, Mladenović, Mladetić, Mladina, Mladinić, Mladinović, Mladunčić, Mlađan, Mlađenović. I ojkonimi: Mladenino u okolici Kragujevca, Mladenovica kraj Kruševca, Mladeškovci i Mladoševci kod Travnika, Mladenac u okolici Knjaževca, Mladenovac Gornji i Donji, Mladenovo kod Tuzle.

MRKALJ i **MRKALJUŠ.** — Na popisu u Ivankovu najzadnji je

Božo MRKALJUŠIĆ (Boso Markalusich). Prezime proishodi od osob. imena MRKALJUŠ, dati pak oblik od MRKALJ, ovaj od prid. **mrk-** i suf. morfema -alj (uspor. Dobralj, Hodalj, Hudalj, Pačalj, Radalj, Žitalj).

Kor. morfem **mrk-** → **mrč-** dolazi u složenici Mrčimer, zabilježenoj u Splitu 1411., potom ime Mrkoje. Sadašnja prezimena jesu Mrkailo, Mrkajić, Mrkalić, Mrkalj, Mrkasović, Mrkat, Mrkela, Mrkelja, Mrkeš, Mrkić, Mrkinić, Mrklečić, Mrklić, Mrklin, Mrkloš, Mrkljavić, Mrkobrad, Mrkočević, Mrkonić, Mrkonjić, Mrkošević, Mrković, Mrkša i dr. Ojkonimi: Mrkalji u Hercegovini, Mrkeljino Brdo kod Banje Luke, Mrkodo u okolici Travnika, Mrkojevići u Crnoj Gori i u kraju oko Sarajeva, Mrkonja pokraj Vranja, Mrkonjići u sarajevskome kotaru, Mrkoplje u Požeškoj kotlini i dr.

MRKO. — Đuro MRKOV sin (Gyuro Merkov szin) čita se u popisnici sela Budrovaca. Osob. ime MRKO biva od prid. **mrk-**. Ujedno je to primjer jednoga od nekoliko patronima u Đakovštini nakon turskoga povlačenja iz Slavonije. U požeškome selu Mihaljevcima zabilježeno je prez. Mrković (Merkovich). — V. Mrkalj.

MUMA/MUME/MUMO. — Budrovčanin je i Šima MUMIĆ (Sima Mumich). Prezime je stvoreno od osob. imena MUMA/MUME/MUMO, a to ime od onomatop. glag. **mum-**iti — mumljati, mrmljati.

S njime su prezimena Mumalo, Mumčić, Mumelaš, Mumičić, Mumlek i ojkonimi: Mumali i Muminovača u Hercegovini, Mumiša kraj Travnika, Mumlan u Istri u XIII. st.

OGNJAN. — U jednoj srpskoj ispravi iz XIV. st. stoji osob. ime Ognjan. U Hrvatskoj je očuvano u prez. OGNJANOVIĆ zabilježenu 1702. u Ivanovcima. U popisnome je listu: Dmitter Ognanovich. Izvedeno je od osob. imena OGNJAN koje je stvoreno od kor. morfema **ognj-** (uspor. oganj) i suf. -an.

Osim Ognjanović u Hrvatskoj su još prezimena Oganec, Oganj, Ogenj, Ognančević, Ognanovac, Ognić, Ognjačević, Ognjan, Ognjanac, Ognjanec, Ognjanov, Ognjanovac, Ognjatović, Ognjen, Ognjenčić, Ognjenović. U zagrebačkome je okrugu selo Ognjanovci.

PAPRAK. — Prvi je na popisnici u Forkuševcima Ilija PAPERAKOVIĆ (Ilija Paprakovich). Ovomu se prezimenu izgubio svaki trag, a nije ni drugdje zabilježeno. Postalo je od osob. imena PAPERAK koje dođe od kor. morfema **papr-** (uspor. papar <lat. piper) i suf. morfema -ã k.

S njime su još prezimena: Paprica, Paprić, Paprika.

PRERAD. — Osobno je ime Prerad zapisano u starijemu srpskom spomeniku, u Hrvatskoj je pak sačuvano u prez. PRERADOVIĆ koje bijaše u Levanjskoj varoši (Sztoich Preradovich). Došlo je od imena PRERAD, složena od prijedl. **pre-** i prid. **rad-** — radostan, veseo.

U ARj stoji kako je ovo prez. bilo poznato u XVII. st. u Hrvatskoj.

Staro je prez. Preradojević, suvremeno je Prerad i Preradović. U banjalučkome je kraju selo Preradi. — V. Radanja.

PRIJAK. — Stanovnikom sela Čenkova za vrijeme popisa bijaše Radivoj PRIJAKOVIĆ (Radivoy Priakovich). Njegovo prez. dolazi od osob. imena PRIJAK koje znači isto što i prijatelj. Nalazi se u Deč. hrisovuljama, u čenkovačkome prezimenu i na hrvatskoj strani.

S njime su stara imena Prija, ž., Prijan i Prijatelj. Češka su Priel i Prieta. Prezimenana su: Prijaković, Prijan, Prijanović, Prijatelj, Prijatka, Prije, Priječ, Prijić. I ojkonomi: Prijaci i Prijani u travničkome kotaru, Prijakovci u banjalučkome, Prijanovići kraj Užica, Prijatović i Prijatovići u srednjovjek. Srbiji.

PRIJEŠ. — Prvi je na popisnoj listi u Bračevcima Srđa **PRIJEŠOVIĆ** (Szrdia Priesovich). Dato je prez. od osob. imena **PRIJEŠ**, odmilice od Prijatelj.

Staro češ. ime je Prieš.

U kraju oko Tuzle leži selo Priješnica. V. Prijak.

PRODAŠIN. — Osob. ime Prodaša zabilježeno je 1386. u Šibeniku. Isto je znano i u starome češ. imenarstvu. Najčešće je pak Prodan. Potvrđeno je u Splitu u XI., u Zadru u XII., u XIII. u Dubrovniku. I Prodan i Prodaša bijahu zaštitnim imenima. Da bi se ustavilo umiranje djece, tada je jedno (trenutno najstarije) tobože prodavano kojemu čovjeku, ali je i dalje ostalo u roditelja. Na takvu »prodajnome« obredu (svojevrsnu krštenju) nadjenuli bi mu ime Prodan ili Prodaša, odnosno Prodana, Prodanija. Time kao da dalje to dijete ne pripadaše svojim roditeljima, stoga i smrtnost morala prestati.

U Đakovu su popisana prezimena **PRODAŠIĆ** (Prodasic) i **PRODAŠINAC** (Prodasic). Prodašić biva od osob. imena Prodaša, Prodašinac pak od **PRODAŠIN**. Dakako, Prodašin je stvoren od kor. morfema **prod**-ati i suf. -ašin.

Ovdje su prezimena: Prodan, Prodančić, Prodanić, Prodanov, Prodanović i Prodanovski. Ojkonomi su: Prodajnica kod Šibenika, Prodanići pored Dubrovnika, Prodanovci — bivše selo u rudničkome kotaru, Prodanovići u sarajevskome.

Dodajem da su popisom također posvjedočeni: Prodan Marić i Prodan Živković u Popovcima.

Također je u Šibeniku 1386. potvrđeno ime Protko, odmilica od Prodko.

RADANJA. — Glavom kuće u Kućancima bio je **RADANJA** Bošnjak (Radanya Bosnyak). Ime je postalo izvođenjem od Radimir, Radislav, Radivoj, Radmil, Radomer, Radonjeg, ili izravno od prid. **rad**- — radostan, veseo dodavanjem suf. morfema -anja.

Pridjev **rad** je veoma imenotvornim u domaćemu imenarstvu. Između inih evo nekoliko: Rada/Rade/Rado, Radac, Radača, Radak, Radalj, Radaman, Radan, Radanek, Radaš, Radat, Radeč, Radek, Radel, Rademan, Radič, Radij, Radik, Radikovin, Radin, Radinoj, Radis, Radaša, Raditin, Radlo, Radoj, Radok, Radon, Radonja, Radoš, Radovin, Radun i dr. Jednako su brojna prezimena i ojkonomi. Prezimena jesu: Rada, Radač, Radačić, Radak, Radaković, Radalić, Radalj, Radan, Radančević, Radanić, Radanović, Radas, Radasović, Radatović, Radečić, Radeljević i dr. Ojkonomi: Radačić blizu Kladnja, Radačići u fočanskome i rogatičkome kotaru, Radakovac pokraj Foče, Radakovina u kraju oko Sarajeva, Radalj u Podrinju (u Srbiji) i okolici Bugojna, Radanovci kod Livna, Radatovići u Žumberku i dr. — Pored Levanjske varoši diže se brdo Radanovac.

U Đakovštini popisom su potvrđeni još: Radić Vukomanov sin (Svetoblažje), Radman Novaković (Hrkanovci), Radonja Posavac (Beke-

tinci), Radonja Milaković (Majar), Radonja Mirković (Čenkovo), Radoša Radanović (Majar), potom prezimena: Radanović (Đakovo, Kućanci), Radlovac (Đakovo), Radomanović i Radniković (Bračevci), Raditić (Povuče). V. još Prerad.

RDILO. — Prezime »Erdilich« iz Strizivojne čitam RDILIC. Izvedeno je od osob. imena RDILO, ono pak od osnov. morfema rdi-ti se — ljutiti se. Značilo bi: onaj koji se ljuti.

RUHA/RUHO. — »Grgo Ruchovich«, tj. RUHOVIĆ, nalazi se među kućnim glavama u Budrovcima. Prezime potječe od osob. imena RUHA/RUHO koje je izvedeno kraćenjem od Rudigost ili kojega još nepoznata imena gdje je prvi član prid. rud- — crven ili pak od bilo kojega nesložena imena od ovoga pridjeva. Prilikom kraćenja ostao je okrnjak Ru-, njenu je priključen suf. morfem -ha/-ho, kako je u *Boho (ojk. Bohovo) < Bogomir, Bogoslav, imenu Raho (danas prez. Raos) < Radigost, Radimir, Radislav, Radivoj i dr.

Ovamo spadaju Rudal, Rudan, Rudat, Rudeš, Rudin, Rudina, Rudmila, Rudno, Rudno, polj. Rudzislav, češ. Rudko, Rudeš, Rudil, Rudislav, Rudiš, Rudman, Rudnik, Rudsko, brus. Rudak, Rudka, Rudnik, Rudyj, rus. Ruda, Rudel.

U Deč. hrisovuljama je osob. ime Ruhota i prez. Ruhojević, svakako izvedeno od imena Ruhoj.

U Hrvatskoj su prezimena Ruha, Ruhek, Ruhovski, Ruhta te Rud, Ruda, Rudački, Rudaj, Rudak, Rudaković, Rudan, Rudančić, Rudanec, Rudanović, Rudar, Rudaš, Rudec, Rudej, Rudek, Rudelić, Rudeš, Rudež, Rudić, Rudman, Rudolj, Rudović i dr. Ojkonimi su: Rudanci u Crnoj Gori, Rudanka kraj Doboja, Rudava u staroj srp. državi, Rudeći na Pelješcu. U Marindolu, u karlovačkoj okolici, nalazi se izvor Rudak.

ŠKRLET/ŠKERLET. — Satničko prez. »Skerletovich« može se čitati ŠKRLETOVIĆ i SKERLETOVIĆ. Došlo je od osob. imena ŠKRLET/ŠKERLET. U knjiž. jeziku je im. skerlet — »crvena (svilena) tkanina« < tal. scarlatto — skrlatan, skrletne boje; skrletna tkanina. Ime je motivirano crvenom bojom lica i vlasi njegova nositelja.

SOČKO. — U Perkovcima (Starim) sada obitava više nositelja prezimena SOČKOVIĆ, 1702. u popisnici se našao jedino Jakša Sočković (Jaksa Sochkovich). Nije sumnje da je prez. došlo od osob. imena SOČKO, izvedena od kor. morfema soč-iti (uspor. soč-an, soč-ina, sok).

U okolici Gradačca (u Bosni) prostire se selo Sočkovac, u Kruševskome pomeniku ubilježen je zemlj. naziv Sočnice, u kraju oko Foče jesu Sočani i Sočevići, blizu Dvora na Uni nalazi se sočanica, druga je pokraj Dervente, kod Metkovića je Soče i Sočina. Prezimena su: Soča, Sočac, Sočan, Sočanac, Sočarić, Soče, Sočec, Sočen, Sočev, Sočnić, Sočnik, Sočo. Prezime Sočev (u okolici Koprivnice) potvrdom je osob. imena Soče/Sočo, jer je prid. Sočev od njega stvoren.

STARAC. — Donekle neobično osobno ime. Međutim u popisu su: Starac Blažić (Sztarecz Blasich, Slatinik), Starac Mišarović (Sztarecz Miszarovich, Vrpolje) i Starac Vukoman (Sztarecz Vukoman, Slobodna Vlast). Osim imenske službe Starac biva i prezimenom. Nalazi se u Slobodnoj Vlasti, Mikanovcima, Kešincima i požeškome selu Jakšiću.

Dodajem kako je prez. Starac u Hrvatskoj potvrđeno 1490. U naše

doba jesu Staraček, Staraj, Starček, Starčević, Starčić, Starčina, Starek, Starešić, Starešina, Starešinić, Starević, Starić, Starina, Starinec i dr. I ojkonimi: Staraj u okolici Buzeta, Starče u Crnoj Gori, Starčević pokraj Gradačca (u Bosni), Starčevljani u bjelovarskome kotaru, Starčevo u požarevačkom okrugu, Starčići kod Rogatice, Starc pokraj Konjica i dr.

U Đakovštini je opća im. starac postala osobnim imenom.

Stara češ. imena jesu Staroch i Starosta, rus. Saryj, ukr. Starodum i Starosta.

STEGA/STEGO. — Popisivačeva je ruka u Vrpolju pribilježila: Gyuro Stegich. Budući da on uglavnom piše s za glas š (kako je u mađ. pravopisu), dotično bi se prez. čitalo Štegić. Bit će kako je ovdje omaškom ispalo slovo z u skupu sz=s (također prema mađarskome). Po tome bi pisani oblik bio »Sztegich«, tj. STEGIĆ. Oslanjam se na činjenicu što ne mogah nigdje naći prez. Štegić, dok nositelji prez. Stegić žive u Breznici (Đakovačkoj), u okolici Petrinje i Tijesnome kraj Šibenika te Bosanskoj Krupi. U okolici Prnjavora je selo Stegić. 1347. u Zadru se u jednoj ispravi našao nadimak Steginja. Također su sadašnja prezimena: Stegnaja, Stegnajić, Stegne, Stegnišek, Stegnjajić i Stego.

Osobno ime STEGA/STEGO postalo je od kor. morfema nepotvrđena iter. *steg-ati* koji se pretpostavlja zbog impf. *stegavati* (uspor. im. *stegavka* i glag. *stegnuti*). Glag. *stegati* znači isto što i *stezati*.

SVALINA. — U Hrvatskoj ne opstoji prez. Svalinović. Petar SVALINOVIĆ (Peter Svalinovich) našao se među kućnim glavama u Piškorevcima. Prezime je izvedeno od osob. imena SVALINA koje biva od kor. morfema *sval-iti* — i suf. morfema *-ina*. Svalina označuje krupna, svaljena čovjeka (uspor. izreku »krupan kao od brijega odvaljen«).

U naše je vrijeme Svalina prilično rašireno prezime i pretežito u južnim krajevima. Uza nj ide Svaljuk. U Sinjskoj krajini, u selu Trilju, diže se brdašce Svalinova Gradina blizu zaseoka Svalina.

SVILAN. — Zapisan je u Đakovu Andria Svillanovich, u Trnavi Sima Svillanovich. Dakle Andrija i Šima SVILANOVIĆ. Od osob. imena SVILAN stvoreno je dato prezime. Ime je Svilan od im. *svil-a* i suf. morfema *-an*.

U suvremenom imenaru opstoje osob. imena Svilan, Svilana, Svilenko i Svilenka. A prezimena su Svilac, Svilan, Svilanić, Svilanović, Svilar, Svilarević, Svilarić, Sviličić, Svilić, Sviligoj, Sviliković, Svilišić, Svilković, Svilosok, Svilov, Svilović.

Pripomenuti je kako je prez. Svilačić pribilježeno u Obrovcu 1323., a im. *svila* u Dubrovniku 1254.

Ojkonimi su: Svilaj blizu Slav. Broda, Svilajići pokraj Niša, Svilajinac u Srbiji 1132., u naše vrijeme Svilajnac, u moravskome je okrugu Svilajnica, Svilar i Svilouha u staroj srp. državi, Svilana nedaleko od Pleternice, Sviloš blizu Iloka.

U staroj srp. državi zabilježeno je osob. ime Svilon. U djelu hrv. književnika P. Kanavelića nalazi se ime Sviloslav.

ŠIRA/ŠIRE/ŠIRO. — U selu Drenju življaše Nikola ŠIRIĆ (Sirich). Ovo je prez. od kor. morfema *šir-* (uspor. *širina*, *širiti*, *širok*).

Kor. morfem *šir-* davna je u imenarstvu. Tako je osob. ime Širav u XI. st., Širola u XII., Širan u XIV., potom Širak u XVIII.

S njima su prezimena: Šir, Širaić, Širajčić, Širaković, Širan, Šira-

nović, Širbok, Širca, Širceli, Širec, Širić, Širinić, Širjan, Širko, Širković, Širok, Široka, Široki, Širokić, Šjrola, Šironja, Širović. Jednako ojkonomi: Širac u okolici Valjeva, Širaja na prostoru oko Brčkoga, Širalije u Crnoj Gori, Širanovićeve Breg — dio sela Kalinovca blizu Samobora, Širine kod Pitomače i Srijemske Mitrovice, Širinci u kraju oko N. Gradiške, Širinići u fočanskome kotaru, Široli u riječkome i dr.

ŠIVER. — Sada u Vrpolju žive nositelji prez. ŠIVERIĆ. U popisno doba bijahu kućnim glavama Filak i Ivan Šiverić (Šiverich). Ovo vrpoljačko prez. biva od osob. imena ŠIVER koje je stvarno kor. morfem glag. šiver-iti — letjeti polagano. Sva je prilika kako je taj glag. izveden od nepotvrđene im. šiver, a značila bi »polagan lijet«.

Glag. šiveriti nalazi se u jednome djelu hrv. književnika I. Đurđevića. Navedeno pak prezime drugom je njegovom potvrdom.

ŠOKAT. — U Deč. hrisovuljama nalazi se osob. ime Šok. Uza nj je mikanovačko prez. ŠOKATIĆ (Šokatic). Ono je od osob. imena ŠOKAT, izvedena od oblika Šok s pomoću suf. morfema -at (uspor. Bracat, Himat, Ljubat, Milat, Mislav, Obrat, Rudat, Stanat, Vagat).

Osob. ime Šok stvoreno je od kor. morfema šok-ati — pomalo tepati.

Ovdje bi bila prezimena: Šok, Šokač, Šokać, Šokan, Šokanović, Šokić, Šoklić, Šoklić, Šokman, Šokoč, Šokota, Šokov, Šoković, Šokšić. U karlovačkome kraju 1589. pribilježeno je prez. Šokalj. A Šokalj je i topogr. naziv u užičkom okrugu.

ŠPUR. — Među popisanim Đakovčanima bijaše i Jerko ŠPURIĆ (Špurich). Dotično je prez. nestalo, svjedokom njegova opstoja jedino je đakovačka potvrda.

U ARJ čita se natuknica:

»ŠPURAK, špurka, m. kukuruzno zrno, što se nad žeravicom, kad se prave kokice ili pucanke, ne raspucava, ne koka. U Petrijevcima u Slav. zabilježio nepoznati prinosnik.«

Im. špurak ima kor. morfem pur-iti — pržiti, peći (uspor. pura, zaja-pur-iti se). Stvorena je od spur-iti dodavanjem suf. morfema -ak, dakle špurak, potom špurak i špuriti prijelaskom s >š (uspor. sprljak >šprljak te šprljati). Od oblika špur-iti biva osob. ime ŠPUR. Po domaćemu običaju vjerojatno su njegova nositelja zvali ŠPURA.

Spadaju ovamo osob. imena stvorena od kor. morfema pur-. To su: Purko (1080.), Purkija (1287.) te Puriša i Puro. U Primoštenu je 1390. prez. Purkević, njihovi preci bijahu doselili iz Bosne 1386. U Murteru je prez. Purkić zapisano 1563. Oba su od imena Purko.

Sadašnja su prezimena: Pura, Purač, Purać, Purec, Pureta, Puretić, Purić, Puriman, Puriš, Purišić, Purkinja, Purko, Purković, Purulić i dr. Ojkonomi: Purice — nekoliko zaselaka u čačanskome i studeničkom kotaru, Purići kod Užica, Puriši u okolici grada Sarajeva, Purković na prostoru oko Tuzle, Puroka u zaleđu grada Šibenika.

TORKOŠ. — U Gašincima je ubilježen Miho TORKOŠIĆ (Torkosich). Spomenuto prez. dođe od osob. imena TORKOŠ. Ime je torkoš izvedeno od im. tork- — utorak i suf. morfema -oš. Imenica tork nalazi se u Belostenčevu i Habelićevu rječniku.

Osob. ime Tornik (=utorak) biva u dvjema srp. ispravama. Pored

toga Tornik je selo u azbukovačkome kotaru te vis na planini Zlatiboru.

TRIBUL. — U vrijeme popisivanja sela Pridvorje imaše 12 kućnih glavara, što će reći toliko zadruga. Među njima je bio Pera TRIBULOVIC (Tribulovich). I ovo je usamljena potvrda spomenutoga prezimena. Prez. Tribulović postalo je od osob. imena TRIBUL, ono od kor. morfema *trib*-ati, ikav. oblika, i suf. morfema -ul (uspor. Cikul, Čučul, Didul, Dobrul, Miračul, Nogul, Vidul).

Ikavska su prezimena: Tribanić, Tribčić, Tribec, Tribo, Tribuljak te ekavska: Trebnik, Trebo, Trebotić, Trebovc, Trebše. Ojkonimi su: Tribać u okolici Ljubuškoga, Tribalj blizu Crikvenice, Triban u kraju oko Buja, Tribanaj pokraj Benkovca, Tribić u livanjskome kraju i makarskome primorju, Tribinja kod Visokoga, blizu Šibenika je Tribunj, potom Trebaljevo u Crnoj Gori, Treban na prostoru oko Visokoga, Trebarjevo blizu Siska, Trebava i Trebavci na području oko Gradačca, Trebečaj kod Sarajeva i dr.

VIGNJAR. — Osobno ime Viganj pribilježeno je 1404. u hercegovačkome selu Kočerinu, potom 1436. u Klisu, blizu Splita. Inače je *viganj* mjesto u kovačnici gdje se na vatri usijava željezo, u pojedinim je krajevima u značenju kovačnica. Im. viganj naslijeđena je iz praslav. i u prijevojnome stupnju stoji s im. *oganj*.

U Kešincima je unesen u popisnicu Stipan VIGNJARIĆ (Vignarich), ali je moguće da se izgovaralo i VIGNARIĆ. Biva od osob. imena VIGNJAR, stvorena od kor. morfema *vignj*- (uspor. viganj) i suf. -ār. (Očekivalo bi se, gledajući tvorbeno, kako je *vignjar* čovjek koji radi u vignju, dakle kovač. Budući da nije nigdje potvrđen, može se tumačiti samo kao osobno ime).

Prezimana su: Vigan, Vignević, Vignić, Vignaš, Vignijević, Vignjević i Vigonj. I ojkonimi: Vignje u dubrovačkoj okolici, Vignjica u Kačevu (u Srbiji), Vignjište kraj sela Kalića na prostoru oko Visokoga.

VRABAC. — Posvjedočeni su u Vrpolju Fila i Antol VRABČIĆ (Vrabtich). Navedenoga prezimena nema u »Leksiku prezimena SR Hrvatske«, ni u ARj, što znači da je davno nestalo. Stvoreno je od osob. imena VRABAC. A to je pak opća im. *vrabac* koja je poimenjena.

Stara češ. imena jesu Vrab, Vrabec, Vrabek, Vrablo, rus. Vorobej.

U nas su prezimena: Vrabac, Vrabček, Vrabčević, Vrabec, Vrabel, Vrabelj, Vrabes, Vrabić, Vrabl, Vrapčenjak, Vrapčević, Vrebac, Vrebčević, Vrebec, Vrebić te Rebac, Rebak, Rebec, Rebek, Rebić i dr. Ojkonimi: Vrapci u vlaseničkome kotaru, Vrpča u staroj srp. državi, u naše vrijeme na prostoru oko Rogatice, Vrapče pokraj Zagreba, Vrapčići blizu Mostara, Vrebac u Lici u XVII. st. i dr. — Šuma blizu Vinkovaca zove se Vrapčana, kod sela Prkovaca je Vrapčara i Vrapčarica.

VRAGOL. — U svoje su vrijeme u Strizivojni upisani Ivan i Josip VRAGOLOVIĆ (Vragolovich). Bez sumnje je nastalo od osob. imena VRAGOL, izvedena od im. *vrag*- uz pomoć suf. morfema -ol (uspor. Dobrol, Dragošol, Hokol, Tobol, Zimol). Osob. ime Vragol moglo bi biti zaštitnim imenom, no mora se imati na umu i značenje imenica vragolan, vragolica, vragolija te prid. vragolast i vragometan. U tome slučaju Vragol bi značio i okretnu, snalažljivu, sposobnu osobu.

Među starim češ. osobnim imenima nalazi se Vrah.

Osim prez. Vragolović u naše su vrijeme još Vragić, Vragnar, Vragođak, Vragolov, Vragotuk, Vragović. Tako prez. Vragolov (na Lošinju) i Vragolović (u Cavtatu) dodatno potvrđuju opstojanje osob. imena Vragol. A prez. Vragović (Varaždinska županija, 1550-1660.) dokazom je imena Vrag. Ojkonimi su: Vragočanica u valjevskom okrugu, Vragolovi u okolici Rogatice, Vragolovo Jutrogošte u kraju oko Prijedora, Vragovac — topogr. naziv kod Križevaca, Vragović u Boki Kotorskoj.

U Deč. hrisovuljama (1330.) čita se muš. ime Vragooča, dakle složenica.

VRAK. — U Trnavi se nalažahu kućne glave Mato i Petar VRAKOVIC. Ovo je prez. od osob. imena VRAK, stvarno poimenjena riječ **vrak**, kojom se iskazuje zvuk udarca, odnosno kor. morfem **vrak-nuti** — udariti da se čuje zvuk. Riječi su onomatopejske, znače slično kao bub, puk te bubnuti, puknuti.

Sadašnja su prez. Vračić i Vraković.

VUJČE/VUJČETA. — Osob. ime Vujčeta biva u Kruševskome i Krušedolskom pomeniku (od XV-XVIII. st.). Na hrv. tlu stoji u podatku: Radusin Vujčetin sin (Raduszin Vuichetin szin). Dotičnik je unijet u popis sela Vučevaca. Dakle, ime je VUJČETA u pos. pridjevu Vujčetin. Vujčeta je od oblika VUJČE, ovaj od Vujo. Vujo je odmilicom imena Vuk, Vuko.

Njima spadaju imena: Vuja, m., Vujac, Vujača, Vujadin, Vujak, Vujal, Vujan, Vujas, Vujaš, Vujat, Vujčin, Vujda, ž., Vuje, Vujica, Vujin, Vujkan, Vujkas, Vujko, Vujoš i dr. te prezimena: Vujačić, Vujadinović, Vujaković, Vujanović, Vujasinović, Vujašenović, Vujatović, Vujčević, Vujčić, Vujdić, Vujević, Vujičić i dr. Ojkonimi: Vujakovići u okolici Glamoča, Vujakovo nedaleko od Brinja, Vujanovo u kraju oko Vranja, Vujanovići u kraju oko Slanskoga Mosta, Vujasinovac kraj Gospića, Vujetinci kod Rudnika, Vujinovača u valjevskome kotaru, Vujnovac oko Našica, Vujnovići u ogulinskome kraju i dr.

VUJTA/VUJTO. — Onodobni Semeljci ne bijahu bogati stanovništvom. Vrijedno je pozornosti prez. VUJTIC (Vuitich), stvoreno je od osob. imena VUJTA/VUJTO, ono od oblika Vuja/Vuje/Vujo dodatkom suf. morfema -ta/-to. Odmilice Vuja/Vuje/Vujo od osnovnog Vuk, odnosno njegove odmil. Vuko. — V. Vujče/Vujčeta.

VUKAR. — Cijeneći po broju kućnih domaćina, u početku XVIII. st. Gorjani spadahu među najveća đakovštinska sela. Najzadnji je na popisu Ilija VUKARIĆ (Vukarich). Toga je prez. zauvijek nestalo; koliko se zna, nije drugdje zapisano. Dolazi od osob. imena VUKAR. A Vukar je kor. morfem **vukar-iti** — vući, nositi dugo, vukljati. Prema ARj dotični je glag. zabilježen u Vinkovcima. Dodajem da se čuje i na širem prostoru oko Vinkovaca.

ZET. — U jednome djelu hrv. književnika P. Hektorovića potvrđeno je osobno ime Zet. Dodajem da se isto nalazi u budrovačkome prez. ZETOVIC (Zettovich) koje je poteklo također od imena ZET, dakle poimenjene opće im. **zet**. Neka đakovštinski primjer bude potvrdom Hektorovićeveu podatku.

U ARj stoji kako je Zet nadimak i prezime, dok je na drugome mjestu, uz drugo ime, naveden i Zet.

Još su prezimena: Zetaić, Zetajić, Zetaković, Zetica, Zetić, Zetin, Zetko, Zetković.

ZMAJ. — U Đakovu bi Stanko ZMAJIĆ, u Perkovcima njegov prezimenjak Bartol. U oba je primjera prez. napisano »Zmagich«, ali ga čitam Zmajić, jer sve do naših dana u Perkovcima obitavaju njegovi nositelji. Bilo da se pišu Zmaić ili Zmajić, više je njegovih predstavnika smještenih po Đakovštini i drugdje po Slavoniji. K tomu, nigdje do sada nije potvrđeno prez. Zmagić. S njime su prez. Zmaila, Zmailović, Zmajev, Zmajević, Zmajila, Zmajla, Zmajlović, Zmajšek.

Poznato je starije osob. ime Zmajo. Bugarska su: Zmejko, Zmejo, Zmeja i Zmejat.

Prezime Zmajić došlo je od odob. imena ZMAJ. Ono je pak opća im. **zmaj** — basnoslovno biće, drakun, aždaha.

ZRIM. — Mato ZRIMIĆ (Matto Zrimich) bijaše u Strizivojnoj jedinim domaćinom koji nosijaše navedeno prezime. Isto je od osob. imena ZRIM, izvedena od kor. morfema žr-eti/zr-iti i suf. -im. (Osim im. pobratim i počim ime Zrim je treća koja se tvori dotičnim morfemom).

S njime su prezimena: Zrelac, Zrelec, Zrijan, Zrile, Zrilić, Zrimšek, Zrinčić, Zrinec, Zrinić, Zrinišek, Zrinočar, Zrinski, Zrinščak, Zrimščak, Zrinšček, Zrinšek, Zrinušić, Zrinj, Zrinjan, Zrinjar, Zrinjor, Zrinjski, Zrinjšćak. Dodajem da je prez. Zrimić potvrđeno u XVII. st. u Osijeku. — Ojkonimi su: Zrinčići u opatijskome kotaru, Zrinski Brđani kod Dvora na Uni, Zrinski Topalovac i Zrinska u bjelovarskome kotaru.

Osobna imena iz požeškoga kraja:

BRANJEN. — »Joanes Branyenovich«, tj. Ivan BRANJENOVIC dolazi u popisnici sela Tekića. Dato je prez. od osob. imena BRANJEN, a to je prid. trpni **branjen**, braniti.

Srodna su mu stara imena: Brane, Braneta, Branič, Branilo, Braniša, Branko, Branoje, Branaš i složena Branibor, Branimer, Branimir, Branislav, Branivoj. Stara su poljska: Bron, Bronacz, Bronek, Broniek, Bronik, Bronisz, Bronko, Bronuta, češ. Brana, brus. Borona, slov. Branka. Prezimena su: Braničević, Branilović, Branković, Branojević, Branović. Ojkonimi: Brančići kraj Rudnika i dva sela Branetići, Branežac u okolici Pakraca, Braničevo — kraj u Srbiji, Branilović u Hercegovini, Brankovica u Crnoj Gori, Brankovac u kraju oko Zagreba, Branovići pokraj Zvornika.

ČOSO. — Prvi primjer ovoga imena nađen je u Jakšiću. U popisnici je kućni domaćin ČOSO Patić (Csozo Patich). Osobno je ime Čoso općom imenicom: čosa, čoso — muškarac rijetke brade i brkova, bezbradnik i bezbrk. Dolazi od tur. köse — muškarac bez brade i brkova, od perz. kŭse.

U nas su prezimena: Čosa, Čosić, Čosija, Čoso. I ojkonimi: Čosanlije nedaleko od Livna, Čoseta u zborničkome, Čosić u travničkome, Čosinac u Požeškoj kotlini, Čosovići — dva sela u užičkom okrugu, Čosovina kod Rudnika. — V. Pata/Pato.

GRKLJAN. — Mjereći po broju kućnih glava, Vetovo bi veliko selo. U njemu je označeno 40 kućnih glava. Privlačna prezimena je Dimitar GRKLJANOVIĆ (Gerklanovich) zbog činjenice što je ovo njegova jedina potvrda. Nastalo je od osob. imena GRKLJAN, dakle naziva ljudskog organa. Poimenjena je opća im. **grkljan**.

U kruševačkom okrugu leži selo Grkljan. — V. Grljan.

GRLJAN. — U Vetovu je i Luko GRLJANOVIĆ (Gerlyanovich). Prezime biva od osob. imena GRLJAN, načinjena od kor. morfema im. **grl-o** i suf. **-jan**.

U Deč. hrisovuljama jesu imena Grlin i Grljak, u drugome spomeniku, također iz XIV. st., pak Grljan. Češko je staro ime Hrdlo.

Domaća su prezimena: Grl, Grla, Grlac, Grlač, Grlač, Grladinović, Grlak, Grlanović, Grlaš, Grle, Grlečić, Grlić, Grljak, Grlj, Grljač, Grljak, Grljević, Grljušić.

HODAK. — Dotično se osob. ime nalazi u prez. HODAKOVIĆ što je posvjedočeno u Treštanovcima. Hodak je došao kraćenjem od Hodimir, Hodislav i Hodivoj. U njih je prvim članom imper. **hodi**, hoditi. Također su ovdje stara osob. imena Hodan, Hodin, Hodiša, Hodo, Hodoje, Hodoš. Ukrajinska su: Hodyka, Hodško, brus. Hodok, Hodyka, rus. Hodko, Hodota, Hoduta, polj. Chodal, Chodek, Chodiš. — Ime Hodak ubilježeno je u Deč. hrisovulje, na hrvatskoj je strani ovo prvi primjer.

Prezimana su: Hodač, Hodanović, Hodimirić, Hodivojević, Hodislavljić, Hodnik, Hodojević. I ojkonimi: Hodbina, Hodenić i Hodovo smješteni su u Hercegovini, Hodidjed je u okolici Sarajeva, Hodilje u zaleđu Dubrovnika, Hodilje na prostoru oko Zagreba.

Navodim da je popisivač ispod imena i prezimena kućnih domaćina dodao zemljišta i druge toponime što pripadaju jakšićkomu području. Tu se čita i Hodino mlinište (Hodino Mlinische).

KALAVAC. — U spisak stanovnika sela Jakšića ubilježen je Mikatin KALAVČIĆ (Kalavchich). Njegovo je prez. od osob. imena KALAVAC.

Staro je hrv. ime Kalimir, slož. od imper. kali, kaliti i mir. Pored toga su stara imena Kalac i Kaliman, u Deč. hrisovuljama Kalota i prez. Kalimanić, Kalotić i Kaltanić. Bug. staro ime je Kalęta. Suvremena su prezimena: Kala, Kalac, Kalač, Kalačević, Kalačko, Kalamir, Kalanović, Kalenić, Kaličanac, Kaličanec, Kaliček, Kalić i dr.

Kalavac je izveden od kor. morfema **kal-iti** i suf. **-avac**. Moguće je kako je postao i kraćenjem od Kalimir.

KOSOJE. — KOSOJE Mikulić (Koszoie Mikulich) nalazi se u popisnici sela Treštanovaca. Izvedeno je od kor. morfema im. **kos-a** (vlasi) uz pomoć suf. **-oje**.

Ovdje su osob. imena: Kosa, Kosača, Kosačić, Kosana, Kosanka, Kosara, Kosinac, Kosjenac i Kosjenka. I prezimena: Kosanarić, Kosančić, Kosanović, Kosar, Kosara, Kosarević, Kosarić, Kosovac, Kosica, Kosić, Kosimić, Kosina, Kosinko, Kosinović, Kosjak, Kosjančić, Kosman i dr. Ojkonimi su: Kosanovac u podrinjskom okrugu, Kosanović-Brdo u Gorskome kotaru, Kosanjak u Lici, Kosavčić u okolici grada Kragujevca, Kosavski Potok u kragujevačkome kotaru i dr.

MALENTA. — U Mihaljevcima je bio upisan Matej MALENTIĆ (Matheus Mallentich). Ovo je prez. od osob. imena MALENTA, nastalo je od prid. **malen-** i suf. morfema **-ta** (uspor. Bogta, Hvanta, Milta).

U nas su imena: Malac, Malena, Maleš, Maleta, Malha, Malica, Malika, Malina, Malinka, Mališa, Malka, Malo, Malja. Poljska su: Malo-badz, Malomir, Malosiej i dr., polab. Malenoysell, češ. Malkost te Mála, Mátat, Malek, Maliček i dr., rus. Mal, Mal'kč, Mal'ko, Malyš, ukr. Malaj, Malyj, Malikč, brus. Mal'ka, Malyha, bug. Malej, Maleja, Malen, Malena i dr.

NEMAC. — U Jakšiću je posvjedočen i Marijan NEMČEVIĆ (Nemchevich). Ono je izvedeno od osob. imena NEMAC, stvorena od ekav. prid. **nem-** — nijem s pomoću suf. morfema **-ac**.

Suvremena su naša prezimena: Nemc, Nemcov, Nemčanin, Nemcec, Nemček, Nemčević, Nemčić, Nemčik, Nemeć, Nemećak, Nemećec, Nemećek, Nemeć, Nemeš, Nemešić, Nemešković te Nijemčević, Nijemčić, Nijemec i Nimčević, Nimić. Ojkonimi: Nimci u benkovačkome kotaru.

Stara polj. imena jesu: Niem(ek), Niemko, Niemsta, češ. Němněn, Němoch, Němota, rus. Nemyj, brus. Nemoj, Nemojko.

PATA/PATO. — Selo Jakšić imalo je više domaćinstava. Glavom jednoga bi Čoso PATIĆ (Csozso Patic). Njegovo je prez. od osob. imena PATA/PATO, odmilice nepotvrđena imena PATAK. Dakle i ova je opća im. poimenjena.

Domaća su prezimena: Pat, Pata, Patača, Patačko, Patak, Patašić, Patček, Patek, Patić, Patin, Patko, Patkoš, Patković. I ojkonimi: Patkovic u bjelovarskome kraju, Patkovača u tuzlanskome, Patkovicica i Patkovina na prostoru oko Sarajeva, Patkovići u Hercegovini, u staroj srp. državi Patkovo. — V. Čoso.

PAUK. — U ARj čita sljedeće:

»PAUKOVIĆ, m. prezime izvedeno od imena 2. Pauk (vidi tamo). Potvrde donose: Boca 16,30. Šem. mitr. (1900) 243. Imenik (1906) 452.«

Kako se vidi, podatak je iz 1900.

A pod natuknicom **Pauk** dodaje se: »ime (prezime, nadimak) čovjeku«. Prenijet je iz Deč. hrisovulja. U knjizi »Imena u Dečanskim hrisovuljama« (Novi Sad 1983) M. Grković svrstava ga među osobna imena.

U požeškome selu Turniću 1702. zapisan je Franjo PAUKOVIĆ (Franyo Paukovich). Bez sumnje, dotično je prez. od osob. imena PAUK, dakle opće im. **pauk** što je poimenjena.

Prezimana su: Pauček, Paučić, Paučnik, Pauk, Paukić, Paukoć, Paukovic, Pauković, Paukuša. Ojkonimi: Paukovec i Paukova mala u zagrebačkom okrugu, Paukovići na području oko Travnika, Paukovo selo kod Knina.

RADINKO. — Najviše je kućnih glava u popisnici sela Jakšića. Zadnji je RADINKO Radanović (Radanovich). Postalo je od prid. **rad-** — radostan, veseo i suf. morfema **-inko** ili je obliku Radin dodan suf. **-ko**. Također je moguće da je stvoren kraćenjem od Radimir, Radislav, Radivoj, Radmil, Radomer, Radonjeg.

1698. Radinko je ušao u jednu srp. ispravu, potvrda iz Jakšića je prva u Hrvatskoj.

Radinkovci su napušteno selo u valpovačkome kotaru. — V. Radanja među đakovštinskim imenima.

ŠAKA. — U Deč. hrisovuljama opstoji osob. ime Šakoje i prez. Šakojević. U požeškome selu Vetovu 1702. pribilježen je domaćin Prodan

ŠAKIĆ (Sakich). Prez. Šakić nastalo je od osob. imena ŠAKA, dakle poimenjene im. šaka, ili njegove odmilice Šako.

U Hrvatskoj su prezimena: Šak, Šaka, Šakac, Šakačić, Šakaja, Šakan, Šakanović, Šakec, Šakić, Šakinić, Šakman, Šako, Šakoman, Šakota, Šakotić, Šaković. Ojkonimi: Šakanlije u kraju oko Dvora na Uni, Šakori blizu Buzeta, Šakotina u okolici Mostara, Šakotinac kod Iloka.

TATOMIR. — Među popisnicima sela Tekića stoji TATOMIR Kovač (Kovach). Složen je od im. tata- otac i mir.

Poljska su imena Tatomierz i Tatomir te Tata, Tatak, Tat(ek), Tatosz, Tatul, Tatur, češ. Tat, Tatek, Taten, Tatka, Tatun, rus. Tatomir, bug. Tatomir i Tato, Tatoj, Tatul, Tatula, Tatun, Tatur, Tatuš i Tatšo.

U nas su prezimena: Tata, Tataj, Tatalović, Tatasić, Tatešić, Tatić, Tatišić, Tatković, Tatomir, Tatomirović, Tator, Tatović. Također ojkonimi: Tate u zap. Hercegovini, Tatići — dio sela Glamočna i sela Pavića u okolici Banje Luke, Tatinac pokraj Užica.

U starome srp. imenarstvu nalaze se osob. imena Taten i Tatul.

TUKAŠ i **TUKAŠLIJA.** — U Vetovu na čelu kuće stajaše Pavo TUKAŠLIĆ (Tukaslich). Veoma je vjerojatno kako je stegnuto od Tukašlijić. Stvoreno je od osob. imena TUKAŠLIJA, ovo od TUKAŠ dodavanjem tur. sufiksa -li uz koji je potom prionuo -ja (Tukašli-ja). Ime je Tukaš stvoreno od kor. morfema tuk-ati — tući, drobiti, mrviti. Prema tome Tukaš bi bio onaj koji tuče, drobi, mrviti.

Druga su prezimena: Tuk, Tuka, Tukač, Tukać, Tukaj, Tukulj, Tukan, Tukanj, Tukara, Tukčić, Tukec, Tukić, Tukonić, Tuković, Tukša i dr. Dodajem da je prez. Tukačić zabilježeno 1664. u karlovačkome kotaru, Tukić u okolici Krašića 1624., Tukleković 1391. u Bosni. Ojkonimi su: Tuki u bužetskome kraju, Tukići u splitskome, Tuklace u okolici Otočca, Tukulja — šokačko selo niže Budimpešte.

ZLAZAN. — Iz Jakšića je i ime ZLAZAN što se nalazi u prezimenu jednoga mještana s početka XVIII. st. Bijaše taj Marijan ZLAZANIĆ (Marian Zlazanich). Jasno je kako je Zlazanić postao od osob. imena Zlazan. A Zlazan dođe od kor. morfema zlaz-iti — slaziti, silaziti dodavanjem suf. -an. Glag. zlaziti potvrđen je oko 1400. u čakavskome tekstu, potom se nalazi još dva-tri puta.

Iščeznulo je prez. Zlazanić. Jedina je njegova potvrda ova iz Jakšića.

ZVEK. — Između nekolicine kućnih glavara u Alagincima bijaše se nalazio i Damjan ZVEKIĆ (Damianus Zvekich). Prez. Zvekić potječe od osob. imena ZVEK, opće im. što označuje: zvuk, glas od udarca. Držim da se rabile i odmilice ZVEKA/ZVEKO.

U Novome Vinodolskom 1470. zabilježeno je osob. ime Zvekoj (preko prid. Zvekojev).

Spadaju ovdje prezimena Zvečić, Zvečko, Zvek, Zvekan, Zvekanović, Zvekević, Zvekić, Zvekin. Ojkonimi: Zvekovec blizu Zagreba, uza četvrt Dubravu (1659.). Zemljište Zvekane leži u selu Dragovcu u Požarevačkoj Moravi, Zvekare su topogr. naziv u Srbiji.

ŽIVAK. — Evo prve potvrde naslovljena imena: Sivak Millenovich iz Jakšića. Izgovara se ŽIVAK Milenović. Izveden je od prid. živ- dodavanjem suf. morfema -āk (uspor. Bilak, Dabrak, Gojak, Lažnak, Poznak, Radak).

Ostala su imena: Živadin, Živalj, Živan, Žive, Živica, ž., Živka, Živna, Živko, Živo, Živoje, Živojin, Život. Prezimena: Živac, Živadić, Živadinović, Živaković, Živalić, Živalj, Živan, Živančev, Živančević, Živanić, Živanović, Živatović, Živčec, Živčević, Živić, Živkić, Živković, Živoković i dr. I Ojkonimi: Živec — davno selo u okolici Križevaca, Živaja u kraju oko Kostajnice, Živaljevići kod Rogatice, Živalji u visočkome kotaru, Živanj kraj Nevesinja, Živci u Gorskome kotaru, Živike na području zap. od Slav. Broda i dr.

Zusammenfassung

Unbekannte Personennamen in der Gegend von Đakovo und im Talkessel von Požega in der Volkszählung von 1698 und 1702 Die Angaben stammen aus dem Buch »Volkszählung in West — und Mittellawonien aus den Jahren 1698 und 1702«. Es erschien in Osijek 1966. Darin wurden männliche Einwohner und zwar nur aus der Gegend von Đakovo und aus dem Talkessel von Požega eingetragen. Alle Vornamen und Namen wurden latinisiert /dazu alle übrigen onomastischen Angaben/. Daher kommen beträchtliche Schwierigkeiten beim Ablesen von den Namen, weil die klassische lateinische Schrift die Buchstaben č, ć, dž, đ, lj, nj, š und ž nicht kennt. Sie wurden von den Schreibern durch Konsonantengruppen oder andere Zeichen ersetzt.

Im gewissen Sinne ist der Begriff des unbekanntes Personennamens zweierartig. Im Grunde genommen ist es ein Vorname, der im Akademischen Wörterbuch fehlt /Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, Zagreb 1880-1976, gewöhnlich genannt »Akademijin rječnik« — ARj/. Dazu kommen Vornamen, die früher bestätigt sind, als sie irgendwo später verzeichnet wurden. Die Vorrangbestätigung eines Vornamens ist besonders wichtig für seine Geschichte und vergleichende Forschung.

In der Gegend von Đakovo wurden folgende Namen gefunden: Beglo, Beloš, Bistar/Bistri, Bogeta, Bosan und Bosanta, Bratal und Bratalan, Brloš, Brodlo, Brot, Bukvaš, Crnda, Cvejo, Cvrk/Cvrko, Čajko, Čaklo, Čejo, Čenda, Čupa/Čupo, Debeli, Doksan, Dražo, Galeta, Garman, Gvozden, Hromica, Jabuko, Kablar, Kadeta, Kel, Klab, Kreton, Krnjadac, Krnjak, Kurteš, Kuzan Lizat, Lun, Ljuti, Medan, Medar, Medun, Mladan, Mrkalj und Mrkaljuš, Mrko, Muma/Mume/Mumo, Ognjan, Paprak, Prerad, Prijak, Priješ, Prodašin, Radanja, Rdilo, Ruha/Ruho, Škrlet/Škerlet, Sočko, Starac, Stega/Stego, Svalina, Svilan, Sira/Sire/Siro, Siver, Sokat, Spur, Torkoš, Tribul, Vignjar, Vrabac, Vragol, Vrak, Vujče/Vujčeta, Vujta/Vujto, Vukar, Zet. Aus dem Talkessel von Požega stammen: Branjen, Čoso, Crkljan, Grljan, Hodak, Kalavac, Kosoje, Malenta, Namac, Pata/Pato, Pauk, Radinko, Šaka, Tatomir, Tukaš und Tukašlija. Zlazan, Zmaj, Zrim, Zvek, Živak. Die meisten von diesen Vornamen sind in den Namen /Familiennamen/ erhalten geblieben, z. B. Beglo: Beglović. Die Mehrheit ist kroatischen, bzw. slawischen Ursprungs, einige sind fremd. Jedem Namen ist seine Etymologie beigegeben, manchmal auf vergleichender Ebene, dann Oikonyme, Choronyme, Drimonyme und ähnliche verwandte Bedeutungen mit betreffendem Namen wegen größerer Sicherheit in der Bedeutungsbestimmung.